

ÁLLÁSFOGLALÁS A KÖTELEZŐ GÉPJÁRMŰ-FELELŐSSÉGBIZTOSÍTÁSI SZERZŐDÉSEK ÉVFORDULÓ ELŐTT INDÍTOTT ÁTDOLGOZÁSA SORÁN A SZERZŐDŐKNEK A KEDVEZMÉNYEK IGÉNYBEVÉTELÉRE VONATKOZÓ JOGAIVAL KAPCSOLATBAN

I. TÉNYÁLLÁS

A Magyar Nemzeti Bankhoz (MNB) állásfoglalás kibocsátására irányuló beadványt (Kérelem) benyújtó alkusz (Alkusz) a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási (kgfb) szerződések évforduló előtt indított átdolgozása során a szerződőknek a kedvezmények igénybevételére vonatkozó jogaival kapcsolatban kérte az MNB állásfoglalását.

A Kérelemben az Alkusz előadta, hogy ügyfele nem új belépő és nem átszerződő volt a 2020/2021-es évváltás tekintetében, hanem adatkorrekció miatt kgfb szerződésének átdolgozását kérte. Korábban az ügyfél magyar magánszemélyként szerződött, és nem kívánt biztosítót váltani. Az Alkusz az átdolgozás során az ügyfél biztosítójának (Biztosító) védett belső ügyviteli felületén jelezte az átdolgozás iránti igényt, amelyet a Biztosító elfogadott. Ezzel egyidejűleg javított adatokkal, immár az új, érvényes (meghirdetett) tarifa szerint készült egy javított ajánlat a Biztosítónál. Az átdolgozás során az Alkusz jelezte, hogy ügyfele igénybe kívánja venni a km óra állásra vonatkozó adat megadásához kapcsolódó kedvezményt (Kedvezmény). A szerződés átdolgozására irányuló folyamat végén, a díjat egyébként nem befolyásoló adatok javításra kerültek, a Biztosító azonban figyelmen kívül hagyta az ügyfél Kedvezmény igénybevételére vonatkozó szándékát. Az ügyfél kgfb szerződésének éves díja ezért drágább lett azon új belépők díjához képest, akik a Kedvezményt igénybe vették.

II. A KÉRELEMBEN FELVETETT JOGKÉRDÉS

A Gfbt. 23. § (3a) bekezdése és a 24. § (1) bekezdése alapján az Alkusz szerint a Kérelemmel érintett jogkérdésben nem elég egyértelműen fejeződik ki, hogy kgfb szerződés átdolgozása esetén a szerződőknek van-e joga igényelni az új évben megjelenő új kedvezményeket, ha az átdolgozás időpontjában a következő biztosítási időszak még nem kezdődött el, illetve nem elég egyértelmű a Gfbt. szerint az sem, hogy ilyen esetekben a biztosító köteles-e elfogadni az átdolgozási célból beadott (szerverre felküldött) átdolgozott ajánlatot. A másik oldalról megközelítve, nem egyértelműen van szabályozva a biztosítóknak az a joga, hogy mely újonnan bevezetett kedvezményeket kötelesek vagy nem kötelesek az ottmaradó (de átdolgozást indító) ügyfeleknek is szolgáltatni – abban a kifejezett esetben, ha e kedvezmények nélkül az ügyfeleknek új szerződőként lenne kedvezőbb a díja az ottmaradó szerződők díjához képest.

Az Alkusz álláspontja szerint a Biztosítónál már szerződéssel rendelkező üzemben tartók rendre elesnek az új szerződőkhez képest attól a könnyebbé válástól, amelyet az új szerződők a Kedvezmény igénybevételével megkapnak.

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Az MNB mindenekelőtt felhívja a figyelmet arra, hogy – amint az az MNB honlapján megtalálható, „Állásfoglalás kéréssel kapcsolatos eljárások és elvek” című tájékoztatóban¹ (Tájékoztató) is szerepel – a jogszabályok által meghatározott körön kívül az MNB-nek nincs hatásköre – többek között – szerződések, termékek, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfeleléségének előzetes, általános vizsgálatára. Állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, illetve keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az állásfoglalás kiadása nem hatósági ügy, arra nem vonatkoznak a hatósági eljárásokban irányadó határidők, és bármely tevékenységnek, üzleti döntésnek, jogügyletnek (illetve ezek elhatározásának, megkezdésének, végrehajtásának) az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége. A jelen állásfoglalásban foglaltak nem értelmezhetőek a Kérelemben írtakkal összefüggő üzleti koncepció, megoldások jogszabályi megfeleléségével kapcsolatos felügyeleti álláspontként, az MNB célja a jelen – nem kötelező erejű – állásfoglalás kiadásával összefüggésben az, hogy az Alkusz annak ismeretében alakíthassa ki saját jogi álláspontját.

III.1. Alkalmazandó jogszabályok

A Gfbt. 3. § 5. pontja értelmében a díjtarifa miniszteri rendeletben meghatározott gépjármű-kategóriánként és – a flotta kivételével – bonus-malus osztályonként a biztosító által megállapított alapidíjak és a díj meghatározásánál

¹ <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>

alkalmazható valamennyi korrekciós tényező összessége. A Gfbt. 23. § (1) bekezdése szerint a biztosító a díjat minden egyedi szerződés vonatkozásában a meghirdetett – a biztosítási időszak, illetve tartam kezdőnapján alkalmazandó – díjtarifa alapján alakítja ki és azt az adott biztosítási időszak alatt – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – nem változtathatja meg, kivéve, ha a szerződés díja a szerződés üzemben tartónak a szerződés megkötésekor fennálló közlési vagy együttműködési kötelezettségének megsértése következtében tér el a díjtarifa szerint megállapítandó díjtól. A Gfbt. 23. § (3) bekezdése alapján a biztosító köteles minden egyedi szerződés vonatkozásában egy – a meghirdetés napjától számított hatvannapos időszakon túli – előre meghatározott naptól alkalmazandó díjtarifáját az ott meghatározott módon és helyeken közzétenni.

A Gfbt. 23. § (3a) bekezdése kimondja, hogy a biztosító Gfbt. 23. § (3) bekezdésében meghatározott díjtarifája csak a 24. § (1) bekezdése szerint módosuló szerződéssel rendelkező javára tartalmazhat különbségtételt abból a szempontból, hogy a szerződés új szerződésnek vagy pedig a 24. § (1) bekezdés szerint módosuló szerződésnek minősül. A Gfbt. 24. § (1) és (2) bekezdése szerint a határozatlan tartamú szerződés fennállása alatt a biztosítás díja a következő biztosítási időszak első napjától kezdődő hatállyal a biztosítási időszak kezdőnapján alkalmazandó díjtarifa szerint módosul, és az az adott biztosítási időszak alatt nem változtatható meg, e rendelkezéstől kizárólag akkor lehet eltérni, ha azt jogszabály kifejezetten lehetővé teszi.

III.2. Az MNB álláspontja

A Gfbt. 3. § 5. pontja és 23. § (1) bekezdése alapján – az egyedi szerződések – díjtarifája mindazon alapidíjak és paraméterek (korrekciós tényezők) összessége, amelyek a díjtarifa hatálya alá tartozó konkrét kgfb szerződések egyedi biztosítási díját meghatározzák. A Gfbt. 23. § (3a) bekezdésének szövege pedig kifejezetten arról rendelkezik, hogy a díjtarifa, ami az előbbieket szerint a biztosító által alkalmazott alapidíjakat és tarifálási paramétereket foglalja magába, nem tartalmazhat különbségtételt az új szerződés üzemben tartójának a javára azon az alapon, hogy a szerződés új szerződésnek minősül.

A fentiekből az MNB álláspontja szerint az következik, hogy a díjtarifában szereplő egyetlen alapidíj vagy tarifálási paraméter sem lehet kedvezőbb az új szerződéssel rendelkező üzemben tartók javára, illetve a díjtarifában nem alkalmazható olyan kedvezmény vagy hátrány, amelyet a biztosítónál már fennálló szerződéssel rendelkező üzemben tartó nem tud igénybe venni, illetve amely kizárólag a már fennálló szerződéssel rendelkező üzemben tartót – a szerződése e szempontból történő minősítése miatt – sújthatja. Másképpen fogalmazva, a Gfbt. 23. § (3a) bekezdése értelmében a biztosítók nem alkalmazhatnak olyan kedvezményt, amelyet csak az új szerződők tudnak igénybe venni. Amennyiben teljesül azon feltétel, hogy a tarifában alkalmazott valamennyi alapidíj és paraméter egyike sem kedvezőtlenebb a Gfbt. 24. § (1) bekezdés szerint módosuló szerződés tekintetében, annak logikus következménye, hogy – az alkalmazott paraméterek körének azonossága esetében – ezen szerződés díja sem lehet kedvezőtlenebb ahhoz képest, amennyiben a szerződés új szerződésnek minősülne. A Gfbt. 23. § (3a) bekezdése kifejezett módon rendelkezik a biztosítónál már fennálló szerződéssel rendelkező üzemben tartóknak a díjtarifában – tehát az alapidíjak és a korrekciós tényezők tekintetében – történő hátrányos megkülönböztetésének tilalmáról. A Gfbt. 23. § (3a) bekezdésének indokolása szerint „A törvény kifejezetten rögzíti, hogy a díjtarifák közötti különbségtételre csak a régi ügyfél javára van lehetőség. (...)” Általánosságban elmondható továbbá az is, hogy a Gfbt. 24. § (1) bekezdése szerint módosuló szerződések üzemben tartójának – az új szerződés szerződőjéhez képest – kedvezmény korlátozás nélkül adható. Amennyiben pedig nem az új és meglévő ügyfelekre meghirdetett díjak különbözőségének lehetőségei, hanem a meghirdetett díjak új és régi ügyfelek általi érvényesíthetősége szempontjából közelítjük meg a kérdést, a Gfbt. e tekintetben is egyértelmű rendelkezést tartalmaz: „a határozatlan tartamú szerződés fennállása alatt a biztosítás díja a következő biztosítási időszak első napjától kezdődő hatállyal a biztosítási időszak kezdőnapján alkalmazandó díjtarifa szerint módosul.” A Gfbt. 24. §-ának előbbi rendelkezése alapján bizonyosan nem elfogadható az, ha az ügyfél a meglévő szerződésének következő biztosítási időszakra alkalmazandó díjtarifa szerinti egyes paraméterek alkalmazásához szükséges feltételeket teljesíti (így például az évfordulót megelőzően díjkedvezmény alapjául szolgáló km óra állásra vonatkozóan a biztosító felé adatot igazol, illetve nyilatkozatot tesz), azonban a biztosító a díj módosulásának folyamatában erre nincs figyelemmel.

Fontos ugyanakkor azt is kiemelni, hogy a Gfbt. 23. § (1) bekezdése, illetve a Gfbt. 24. § (1) és (2) bekezdése alapján mind az új, mind pedig a fennálló kgfb szerződések díját a biztosítási időszak, illetve tartam kezdőnapján alkalmazandó díjtarifa alapján kell kialakítani, és a díj az adott biztosítási időszak – amely határozatlan idejű egyedi szerződések esetében egy év – alatt jogszabály eltérő rendelkezése hiányában nem változtatható meg. A díj biztosítási időszak alatti megváltoztathatatlansága alóli kivételt pedig jogszabály arra az esetre nem állapít meg, amennyiben egy kgfb-t művelő biztosító újonnan meghirdetett tarifájában új kedvezmény jelenik meg, illetve a korrekciós tényezők köre vagy mértéke

oly módon változik, hogy a biztosítónál már fennálló szerződéssel rendelkező üzemben tartók díja – az éppen folyó biztosítási időszak végéig – kedvezőtlenebbé válik az azonos tarifálási paraméterekkel rendelkező új szerződők díjához képest. Ezért is a Gfbt. 23. § (3a) bekezdése a „Gfbt. 24. § (1) bekezdése szerint módosuló szerződések” és az „új szerződések” között tesz különbséget, így nem azt mondja ki, hogy az új szerződőknek a meghirdetett új díjtarifa alapján kalkulált díja nem lehet kedvezőbb az összehasonlítható helyzetben lévő és az adott biztosítónál már szerződéssel rendelkező „rég” ügyfelek díjánál, hanem csak azt, hogy valamennyi kedvezményt és pótdíjat, illetve korrekciós tényezőt figyelembe véve az új szerződők díja nem lehet kedvezőbb, mint azon díj, amelyre az azonos tarifálási paraméterekkel rendelkező „rég” ügyfelek díja a biztosítási évforduló elteltére és az új biztosítási időszak kezdetére tekintettel – a Gfbt. 24. § (1) bekezdése alapján – az új díjtarifa szerint változik.

Az előbbiek alapján egy biztosítónál már kgfb szerződéssel rendelkező ügyfelek egy újonnan meghirdetett tarifában megjelenő új kedvezményt csak a következő biztosítási időszak kezdő napjától vehetik igénybe. Adott esetben emiatt a „rég” ügyfélnek az éppen folyó biztosítási időszak végéig kedvezőtlenebb lehet a díja az összehasonlítható helyzetben lévő új szerződőkhöz képest.